

famílies amb **veu**

la implicació de mares i pares
en la millora de l'escola

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

Amb el suport de:

Diputació
Barcelona

Àrea d'Atenció
a les Persones

PODEN SER LES FAMÍLIES PALANCA DE CANVI DEL SISTEMA EDUCATIU?

– **Volen?**

- Hi ha dades que demostrin aquesta participació voluntària?
- En què volen implicar-se? Quines són les motivacions?
- Fins on volen implicar-se?

– **Poden?**

- Tenen capacitat organitzativa?
- Tenen competències legalment reconegudes?
- Tenen marge per a exercir aquestes competències?
- Tenen espai real de participació?

- **En saben?**

A participar se n'aprèn participant: pràctiques d'empoderament i governança.

- **Participar per millorar:**

Implicació pel meu barri, per exigir drets a l'administració, per ajudar als febles, perquè junts eduquem millor: coresponsabilitat.

La recerca

Mostra d'AMPA i directors

La mostra d'AMPA

1.228 respostes

(més del 40% dels centres de Catalunya)

La mostra de directors

1.508 respostes

(50% dels centres públics, privats concertats i privats de 6 a 16)

Només un **3%** dels centres escolars d'ensenyament obligatori a Catalunya **no tenen AMPA**, la majoria dels quals són centres privats concertats

1. Volen participar?

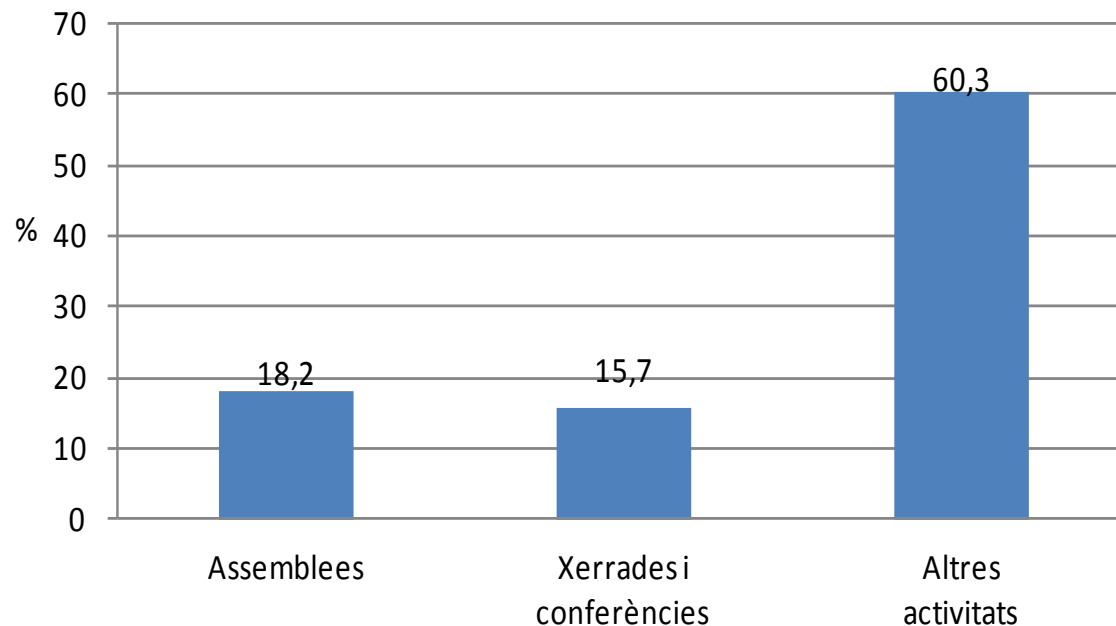
El **81%** de les famílies amb infants en l'educació obligatòria estan associades a l'AMPA del seu centre, tant a escoles públiques com privades. Parlem d'unes 400.500 famílies

1. Volen participar?

Les AMPA mantenen uns bons nivells de participació

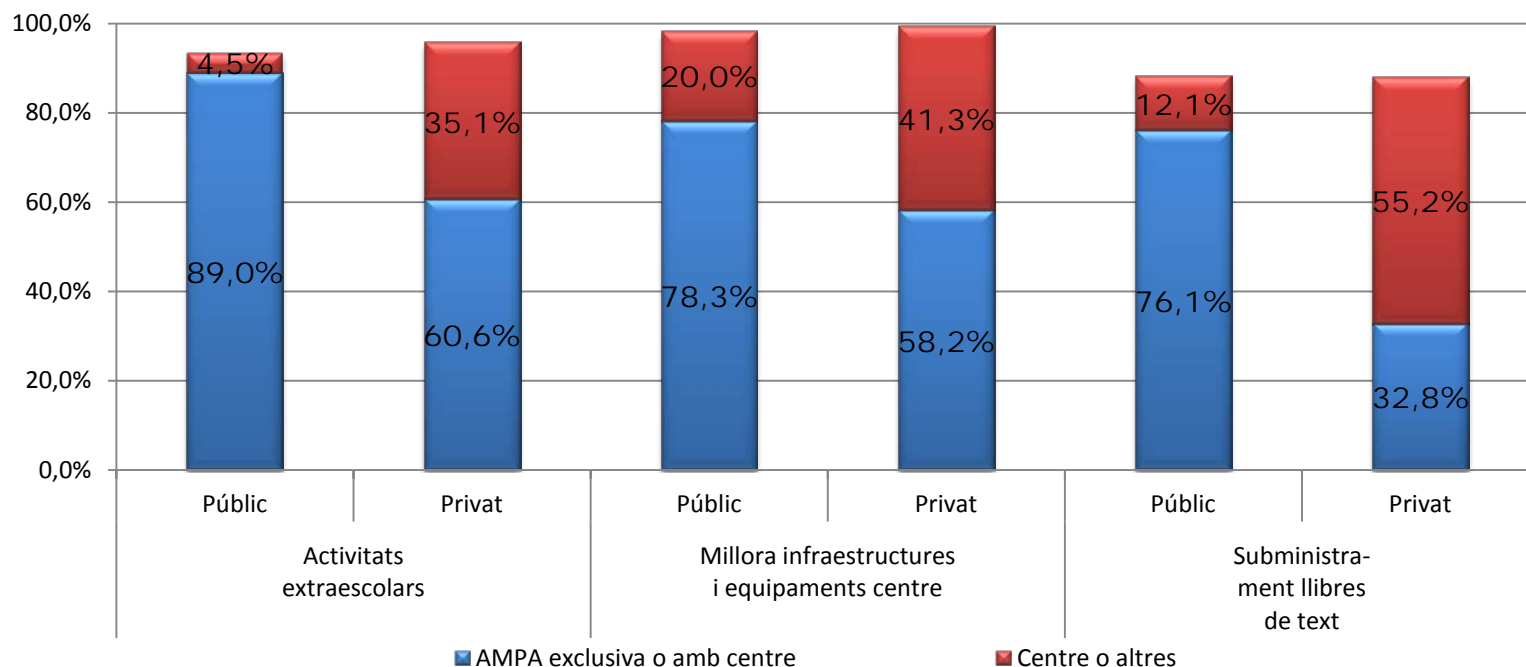
Participació de les famílies en les activitats que organitza l'AMPA (% sobre el total de famílies associades a l'AMPA).
Catalunya, 2013

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta AMPA de "Famílies amb veu" (FJB).

Activitats i serveis de les AMPA

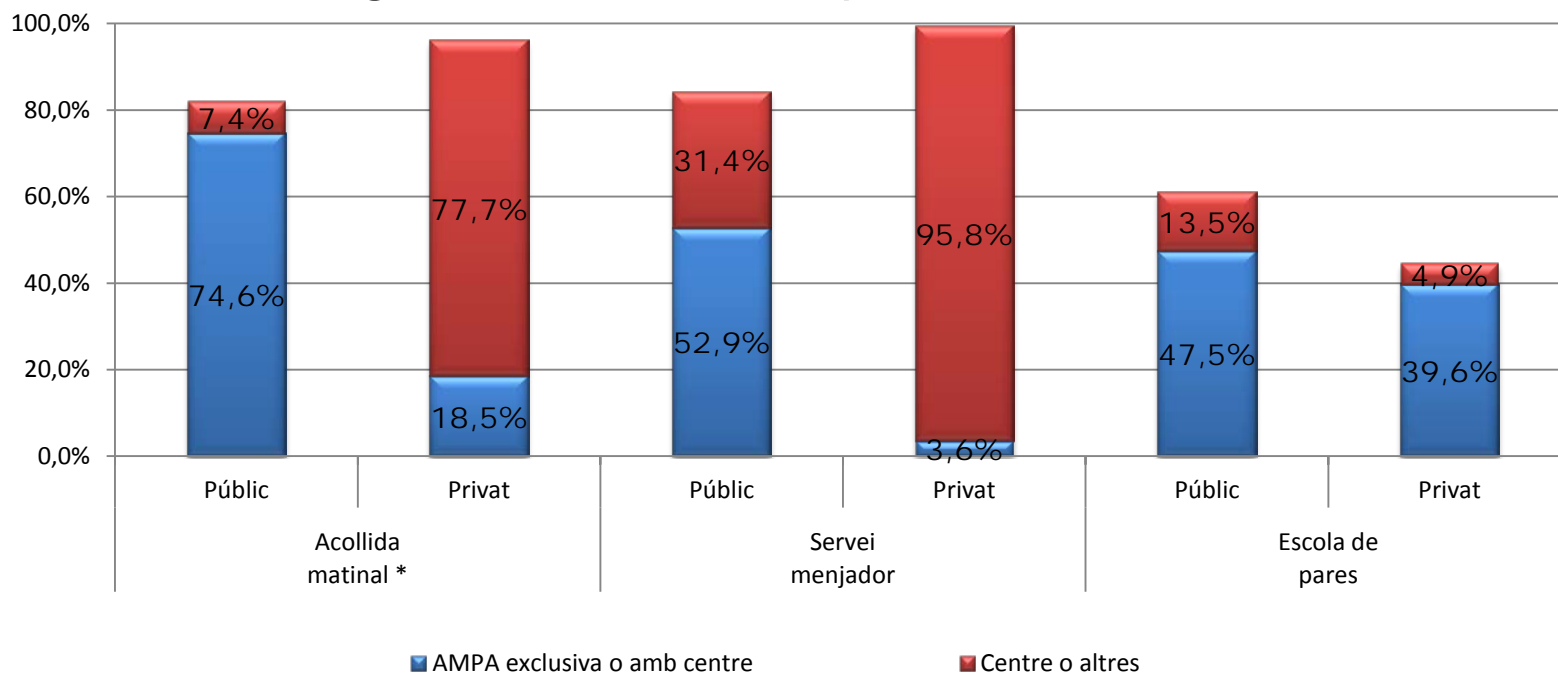
- 84% ofereixen activitats extraescolars
- 75% intervenen en la millora d'infraestructures
- 69% gestiona la provisió de llibres de text

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta a AMPA de "Famílies amb veu" (FJB).

Activitats i serveis de les AMPA II

- 51% gestiona l'acollida matinal
- 45% gestiona el servei de menjador
- 41% organitza escola de pares

* Només centres on s'imparteix educació primària.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta a AMPA de "Famílies amb veu" (FJB).

1. Les AMPA, aspiren a ampliar la seva gestió: més del 90% d'AMPA voldrien fer-se càrrec de més activitat

A l'escola pública:

Ja se n'ocupen

- programació de centre: 30%
- elecció del director/a: 28%

Pensen que se n'haurien d'ocupar

- El 72% pensen que s'haurien d'ocupar de la programació de centre
- El 65% pensen que haurien de participar a l'elecció del director

1. En què haurien de participar les AMPA de centres concertats?

Ja se n'ocupen

El 33% s'ocupen del subministrament de llibres de text

El 22% participen en la programació anual de Centre

Pensen que se n'haurien d'ocupar

El 86% voldria ocupar-se del subministrament de llibres de text

El 60% voldria participar en la programació anual de Centre

1. Fins a on s'impliquen? relacions de l'AMPA amb l'entorn

Més de 2/3 de les AMPA, tant de centres públics com concertats, es relacionen amb AMPA d'altres escoles, amb l'Ajuntament i, en menor mesura, amb el Consell Escolar Municipal.

La gran majoria d'AMPA de **centres públics** es relacionen amb:

1. L'Ajuntament
2. AMPA d'altres escoles
3. Consell Escolar Municipal
4. Coordinadora local d'AMPA

Bona part d'AMPA de **centres concertats** es relacionen amb:

1. AMPA d'altres escoles
2. L'Ajuntament
3. Consell Escolar Municipal
4. Federació o Confederació d'AMPA

2. Poden? Capacitat organitzativa: com són les juntes de les AMPA

La mitjana de membres que componen les juntes és de 9 persones

Al 94% de les juntes tots o gairebé tots els membres són autòctons

La mitjana de permanència en els càrrecs de l'AMPA és de 2 anys

Hem detectat problemes de traspàs d'informació quan es renoven els càrrecs de la junta

2. Poden? Capacitat organitzativa: les comissions de treball

3 de cada 4 AMPA s'organitzen en comissions de treball

Hi ha una mitjana de 5
comissions per AMPA

15 mares i pares
participen de mitjana en
totes les comissions

Hi ha
aproximadament
3 mares o pares
per comissió

2. Poden? Capacitat organitzativa: El 91% de les AMPA estan federades

- Un elevat nivell de federació que posa de manifest la tradició i maduresa organitzativa de les associacions de base.
- El 88% de les AMPA estan satisfetes dels serveis i activitats de les seves Federacions o confederacions tals com assegurança, assessorament, formació; un 55% especifiquen que ho estan força o molt.

2. Poden? Tenen recursos?

El 67% de les AMPA es queixa de falta de recolzament públic

Dues de cada tres AMPA indica que l'insuficient recolzament econòmic de l'administració dificulta força o molt el seu funcionament com a associació

- L'última convocatòria de subvencions a les AMPA va ser el 2010, amb tres línies d'ajuts:
 - extraescolars (amb un import total de 1.428.500€)
 - l'activitat Escoles Obertes (800.000€)
 - d'acollida matinal d'infants (1.800.000€)
- Subvencions a federacions i confederacions (380.000€)

2. Poden? la gestió econòmica de les AMPA

Saldo econòmic (2011-2012)

2 de cada 4 AMPA acaben en positiu

1 de cada 4 AMPA acaba en negatiu

1 de cada 4 AMPA acaba en saldo zero

2. Poden?

Fragilitat de la igualtat educativa

- Efectes de la crisi: si el sostre econòmic de l'AMPA és el de les pròpies famílies associades, en entorns empobrits difícilment podrà seguir exercint un efecte d'igualtat educativa.
- 60% de les famílies té dificultats per arribar a final de mes.
- Això podria generar iniquitat dins dels centres, entre famílies que sí podrien comprar serveis i les que no.
- I també iniquitat entre centres educatius, en funció de la seva composició social i de l'entorn.

2. Poden?

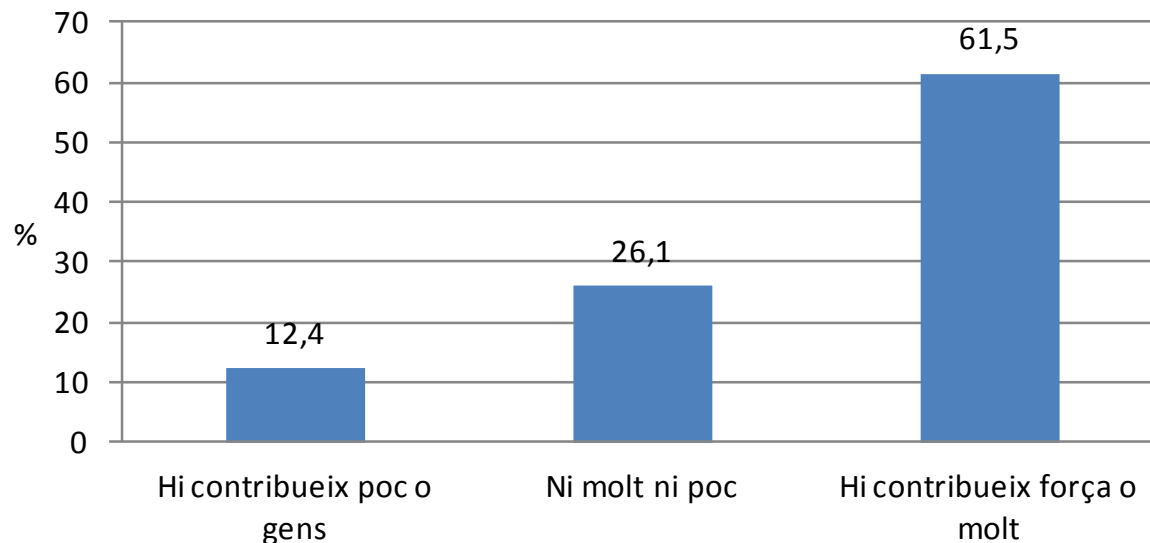
deixar de fer només polítiques per a les famílies i començar a fer política educativa amb les famílies

- Mantenir les polítiques de proximitat escola-entorn
- Repensar els mecanismes d'elecció i representació de les famílies en els organismes formals (Consells escolars)
- El consell escolar és el màxim òrgan de govern del centre, on es prenen decisions consensuades. L'aplicació de la LOMCE en cap cas hauria d'erosionar aquesta funció decisòria.
- En el marc de l'autonomia de centres, donar recorregut a experiències de governança que han demostrat obtenir bons resultats: comunitats d'aprenentatge, comissions mixtes de pares i professorat, referèndums, etc.
- Avançar en les polítiques de transparència
- Recuperar les línies de subvenció a les AMPA i federacions i d'ajuts i beques a les famílies que més ho necessiten.

2. Poden?

Està pensada l'escola per a deixar entrar als pares?

Valoració que fa l'equip directiu sobre la contribució que fa l'AMPA a la qualitat educativa del centre. Catalunya, 2013

Font: Elaboració pròpia a partir de l'enquesta a AMPA de "Famílies amb veu" (FJB).

3. En saben?

Bones pràctiques

- Per la millora de l'entorn: camins escolars
 - articulen territori: diferents escoles + diferents AMPA + agents municipals + comerç de barri
 - revulsiu a nivell intern: es mouen coses
 - millora l'entorn

3. En saben?

Es comprometen, entren en escena

La crisi com a detonant de la mobilització de pares i mares:

- Escoles en barracots
- Reivindicació places escolars P-3
- SOS escola pública

Com superem la tensió entre l'eufòria d'allò excepcional (festa, tancada) i la pràctica quotidiana? Entre allò invisible i allò visible?

3. En saben?

Es comprometen quotidianament

En clau de cohesió social :

- campanya de recollida d'aliments
- mercat de roba de segona mà

Comprometre's és més que prendre partit: és inventar una resposta a un problema que ens interpel·la i que, sigui quina sigui, no ens deixarà iguals

3. En saben? coresponsabilitat

Compartir responsabilitats en la gestió del centre educatiu:
- cocrear, cogestionar, fer comunitat d'aprenentatge

Del jo al nosaltres
no hi ha una suma
sinó quelcom més
complex

famílies amb
veu

www.familiesambveu.cat
@familiesambveu